

aitavad mõista tänapäeva näiliselt sekulaarses Eestis toimuvaid nähtusi (nt üleloomulikud kogemused ja teispoolsusega suhtlemine) ning näitavad pärimuse dünaamikat. Lisaks teadustegevusele on Reet Hiiemäe ka aktiivne oma uurimuste populariseerija.

Preemia anti kätte 25. mail Tartus Eesti Kirjandusmuuseumis toimunud Akadeemilise Rahvaluule Seltsi aastakoosolekul.

ARS

Kroonika

Akadeemilises Rahvaluule Seltsis

20. aprillil esinesid kõnekoosolekul Liina Saarlo (Kohtumisi Laiusel. Murdekorrespondent Agu Tamme rahvaluule kirjapanekutest ja lugemispäevikutest) ja Kärri Toomeos-Orglaan (Kirillitsas üleskirjutatud seto jutusõ. Mitmekeelsusest munk Arkadi, Stepan Dimitrjevi ning Jüri Truusmanni kirjapanekutes).

25. mail esines Akadeemilise Rahvaluule Seltsi aastakoosolekul ettekandega eelmisel aastal rahvaluule uurimispreemia saanud Andreas Kalkun (Veel kord elatud usust ja seto marioloogias). 2016. aasta teadustegevuse eest anti folkloristika preemia Reet Hiiemäele. Ingrid Rüütel esitles vastvalminud CD-d "Pärnumaa rahvalaule ja pillilugusid". ARSi üldkoosolekul valiti uus juhatus ja revisjonikomisjon. Uued juhatuse liikmed on Reet Hiiemäe, Anu Korb, Merili Metsvahi, Kärri Toomeos-Orglaan ja Ergo-Hart Västrik, revisjonikomisjoni kuuluvad Mare Kalda, Liilia Laaneman ja Helen Kõmmus.

16. juunil toimus ARSi väljasõit Võnnu kihelkonda.

Kärri Toomeos-Orglaan

Eesti Rahvaluule Arhiivis

24. märtsil esines Mall Hiiemäe Viru-Jaagupis Lääne-Viru pärimuspäeval ettekandega "Endelinnud meie maastikupildis".

3. aprillil esines Kadri Tamm Iisaku Kihelkonna Muuseumis toimunud Virumaa kodu-uurijate päeval ettekandega "Eesti Kirjandusmuuseumi kogude kasutamisest internetis".

4. aprillil toimus Eesti Rahvaluule Arhiivi ja Kultuuriloolise Arhiivi ühine eluloo- ja kaastööliste päev. President Kersti Kaljulaid andis kätte preemiad parimatele rahvaluulekogujatele. Preemiad pälvisid Maie Erik sisukate kaastööde eest aastatel 2009–2016, Merili Metsvahi Tartu Ülikooli tudengite folkloristlike välitöökursuste juhendajana

korrastatud materjalide arhiivi üleandmise eest aastatel 2001–2016 ning Maria Peep silmapaistvate kaastööde eest rahvaluule kogumisvõistlustel 2009–2016. Samas lõpetati ja tunnustati ka eluloovõistluse “EV 100. Minu elu ja armastus” parimaid osalejaid: Mare Hallop, Heimar ja Maimu-Marietta Nellis (osaliselt kirja pannud Annika Nellis), Vaike Rannu, Heino Trikkant, Kadri-Liis Turton, Evelyn Tõniste ja Väino Ubina.

9. aprillil viis Janika Oras Põlva leelokoorile Ilotsõõr ja **9. mail** Tallinna leelokoorile Sorrõsetod läbi õpitoa seto laulust.

14. aprillil salvestasid Ingrid Rüütel ja Helen Kõmmus Toris Liisa Kummeli tütrepoja Rein Rohtla mälestusi ja jutte.

19. aprillil kõneles Jüri Metsalu Tre Raadios kohapärimusest ja looduslike pühapaikade uuringust ajaloolisel Harjumaal.

20. aprillil esinesid ARSi kõnekoosolekul ettekannetega Liina Saarlo (Kohtumisi Laiusel. Murdekorrespondent Agu Tamme rahvaluule kirjapanekutest ja lugemispäevikutest) ja Kärri Toomeos-Orglaan (Kirillitsas üleskirjutatud seto jutusõ. Mitmekeelsusest munk Arkadi, Stepan Dimitrijevi ning Jüri Truusmanni kirjapanekutes).

21. aprillil esines Janika Oras 16. rakenduslingvistika kevadkonverentsi satelliitseminaril “Kõne ja muusika” Eesti Keele Instituudis ettekandega “Sõnavälte seto regilaulu värsimõõdus”.

22. aprillil osales Moostes rahvamuusika töötluste konkurss-festivali Moosekatsi Elohelü žürii töös festivali patroon Ingrid Rüütel. Eesti Rahvaluule Arhiivi eripreemia (hindaja Taive Särg) pälvis Arno Tamm – noormees meenutas rahvalaulikut, kes oma lugusid rõõmuga esitab endale ja teistele, poollauldes-pooljutustades, taasluues sealjuures teksti ja viisi.

26. aprillil toimus ERMis järjekordne noorte kultuuriuurijate konverents “Noorte hääled”. Käsitlemisele tulid Ida-Euroopa pärimuskultuuri uuringute problemaatika, rahvapedagoogika mõiste ning traditsioonilise Hiina meditsiini kajastamine Eesti meedias, avati rahvapärase õigeusu representatsiooni Oskar Looritsa käsitluses, tutvustati arhiivimaterjalide põhjal Pelli kultust Mulgimaal, seda, kuidas kajastuvad reisimälestused elulugudes, kuidas ja mida mäletatakse kolhoosiajast ning kuidas elavad eestlased ja eestlus Moskvas. Konverentsi korraldasid Ave Goršič ja Piret Koosa (Eesti Rahva Muuseum).

Esitleti väljaannet “Ristteel. Pro Folkloristica XVIII”, mille toimetasid Ave Goršič ja Inge Annom, kujundas Pille Niin. Kogumik koondab artikleid, mis on kirjutatud noorteadlaste konverentsidel aastatel 2013–2016 peetud ettekannete põhjal. Tänaati 18. numbrini jõudnud sarja “Pro Folkloristica” seniste numbrite toimetajaid.

26. aprillil kõneles Jüri Metsalu Rapla Keskraamatukogus Rapla kihelkonna looduslike pühapaikade teabepäeval pühapaikade uuringust ja kogus osalejatelt pärimust.

28. aprillil pidas Lona Päll Soomaa rahvusparki külastuskeskuses kohalikele elanikele suunatud teabepäeval ettekande kohapärimuse uurimisest ja talletamisest ning tutvustas eesootavaid välitööplaane.

28. aprillil andis Risto Järv Tallinnas õpilaste teadustööde riiklikul konkursi pidulikuhinnatseremoonial üle Eesti Kirjandusmuuseumi eripreemia, mille pälvis Hipp Saar Osula Põhikooli 8. klassist uurimistööga “Lehmanimed minevikus ja tänapäeval” (asutuse žüriis Astrid Tuisk ja Risto Järv). Nimed ja nimetamine on kultuuris ja kogu ühiskonnas tähtis teema, see seostub inimeste identiteediga. Hetkel on Eestis aktuaalne valdade (ümber)nimetamine, samuti on nimepärimus praegu ka Eesti keeleuurijate ja folkloristide fookuses.

Aprillis, mais ja juunis tegi Jüri Metssalu välitöid Rapla ja Hageri kihelkonna looduslikes pühapaikades.

2. mail esines Andreas Kalkun Eesti Kirjandusmuuseumis konverentsil “Sooteadliku kultuuriuurimise suundi Eestis” ettekandega “Ajalugu, mida polnud? Homoseksuaalne iha 1920. aastate kohtuasjades”.

11. mail kõneles Jüri Metssalu Väätsal Eesti Jalgrattamuuseumi ajalooõhtul pärimuspaikade uurimise allikatest ja metoodikast Järvamaa näitel.

13. mail toimus Jüri Metssalu juhtimisel pärimusmatk Rapla ja Nissi kihelkonnas.

16. mail oponeeris Andreas Kalkun Tartu Ülikoolis Liina Eeki doktoritööd “Tänapäeva eestikeelsete õigeusklike kateheesist ja uskumustest”.

20. mail korraldas Anu Korb Eesti Kirjandusmuuseumis ettekandepäeva “Venemaale veerenud VI. Eestlased Kaukaasiast Siberini”. Üritusel pidas Anu Korb ettekande “Kohtumised Siberis: 15 ERA kogumisreisi”.

24. mail ilmus Katrin Martinsoni intervjuu Mari-Ann Rimmeliga Nabala kohajuttude raamatu teemal *Postimehe* vahelehes *Raamat* (nr 110).

25. mail esitleti Akadeemilise Rahvaluule Seltsi aastakoosolekul Ingrid Rütli kogumikku “Pärnumaa rahvalaule ja pillilugusid. Audru, Tõstamaa, Tori ja Väandra kihelkond”. Kogumiku on toimetanud Janika Oras, helirežii teinud Jaan Tamm, kujundanud Krista Saare.

21.–23. mail külastas Eesti Rahvaluule Arhiivi esindus Leedu Kirjanduse ja Rahvaluule Instituudi Leedu Rahvaluule Arhiivi, külastusest võtsid osa ka kolleegid Läti Rahvaluule Arhiivist. 22. mail tutvustati pärimusarhiivide ühisseminaril vastastikku arhiivide arenguid ja tegevusplaane, ERA tegevusest andis ülevaate Risto Järv. 23. mail arutati töörühmades digiarhiivindust, narratiivuurimist, etnomusikoloogiat ning laulutekstide ja folklooriprotsessi uurimist.

28. mail oli telekanali Rossija Kultura eetris saade udmurdi palvustest, kus jagas oma mälestusi filmivõtetest ka Aado Lintrop.

30. mail kõneles Jüri Metssalu Hageri Rahvamajas Hageri kihelkonna looduslike pühapaikade teabepäeval pühapaikade uuringust ja kogus osalejatelt pärimust.

1. juunil pidas Janika Oras Tallinnas Kirjanike majas avaliku loengu “Pooltoon-poolteisttoon-laadi õpetamine mitte-nooditundjatel”, mis kuulus EMTA pärimusmuusika eriala 10. aastapäevale pühendatud ürituste sarja.

1. juunil pidas Risto Järv Haapsalus V muinasjutukonverentsil “Muinasjutuvägi. Lugudega kasvame suureks” ettekande “Laps kui teelahkmel (ime)muinasjuto tegelane”.

2. juunil avati Maa-ameti kaardiserveris (<https://xgis.maaamet.ee/kohaparimus>) kohapärimuse kaardirakendus. Rakendus valmis Eesti Kirjandusmuuseumi, Maa-ameti ja Keskkonnaameti koostöös ning selle aluseks on aastate 2015–2017 projekt “Rahvusparkide mälumaastikud: Matsalu ja Vilsandi kaitsekorralduslik alusuuring”, mille käigus tehti välitöid ning kanti Maa-ameti kaardiserveri kaardirakendusse hulk uusi pärimuspaiku ning tekste, fotosid, heli- ja videofaile.

Tegemist oli sisulise jätkuga varasemale projektile ning rahvusparkide mälumaastike ideele, mis sai alguse Soomaalt aastal 2006. Selle tulemusel valminud kaardikiht on olnud 2014. aastast avalikult kättesaadav Maa-ameti kaardiserveris. Matsalu ja Vilsandi rahvusparki interaktiivset kaarti täiendati uute andmetega ning rakendus sai mobiilsetes seadmetes kasutamise toe. Pärimusobjektide kõrval on võimalik kuvada kaitsealuseid muistiseid, pärandkultuuriobjekte, kohanimesid, valida taustaks ajaloolisi kaarte jm.

5. juunil esines Liina Saarlo Tartu Ülikoolis konverentsil “Second Annual Tartu Conference on Russian and East European Studies” ettekandega “Introducing the Soviet Folklore in Estonia: An Unfortunate Endeavour”.

5. juunil juhtis Jüri Metsalu pärimusmatka Rapla kihelkonnas Tarsi talu pärimuskultuuri suvekoolis “Esivanemate jälgedes”. Osalesid Rapla Vesiroosi Gümnaasiumi ja Narva Soldino Gümnaasiumi õpilased.

7. juunil esitleti EKM Teaduskirjastuse ning MTÜ Sõmerlased koostöös valminud Mari-Ann Rembali raamatut “Vennaste ja vete vald. Nabala kohajutud”. Raamatu toimetaja oli Valdo Valper, kujundaja Angelika Schneider. Üritusel esitasid kohajutte näitlejad Anne Tärnpu ja Lauri Kaldoja. Meeleolu lõi Kiili Kammerkoor Tuuli Metsoja juhatusel. Tänaati tegijaid ning toetajaid. Sõna võttis raamatu autor Mari-Ann Rimmel, kirjastust esindas ERA juhataja Risto Järv.

9. juunil pidas Janika Oras Läti Vabariigis Alsungas 5. rahvusvahelise burdoonlaulu festivali raames toimunud konverentsil “Drone singing, traditions, inheritance” ettekande “Seto arhailise mitmehäälsuse õpetamise kogemusi”.

9. juunil tutvustas Mari-Ann Rimmel Saaremaal Loona mõisas Vilsandi rahvusparki külastuskeskuses kohapärimuse kaardirakendust.

10. ja 11. juunil toimunud VIII Rahvusvahelisel Barentsi ja Euro-Arktilise Piirkonna folkloorifestivalil Uмба külas (Murmanski oblast, Terski raj.) tegi välitöid Aado Lintrop, festivalil osalesid lisaks ERAst Andreas Kalkun ja Valdo Valper.

13. juunil andis Ingrid Rüütel koos Arnold Rüütliga intervjuu TV3 suvestuudios.

14. juunil toimus ERA juubeliaasta loengusarja “ERA tuleb külla” avaloeng Pärnumaal. Pärnu Muuseumis toimunud seminaril tutvustas projekti juht Ave Goršič rahvaluulearhiivi tänaseid tegevusi ning kõneles teemal “Üleloomulikud kohtumised”, Astrid Tuisk pidas ettekande “Lapsepõlv, mängud ja mängimine”, Ingrid Rüütel esitles värsket CD-d “Pärnumaa rahvalaule ja pillilugusid”.

16. juunil pidas Anu Korb Akadeemilise Rahvaluule Seltsi retkel Võnnu kihelkonda ettekande “Kärsa küla inimesed ja nende lood”.

16. ja 17. juunil õpetas Janika Oras vadja keele kursustel Palmstes, Eesti muinastaide keskuses Virukoda vadja rahvalaule ja rääkis nende traditsioonitaustast.

19. juunil õpetas Janika Oras koos Meel Valgu ja Ene Lukka-Jegikjaniga Hargla kihelkonna pulmalaule Valga muuseumis, augustis toimuvate avalike pulmade ettevalmistusüritusel.

25. juunil oli Raadio Kuku “Maatunni” saates eetris löik Madis Ligi intervjuust Mari-Ann Rimmeliga, kes tutvustas Maa-ameti kaardiserveri kohapärimuse kaardirakendust.

25. juunist 6. juulini tegid Janika Oras ja Andreas Kalkun koos Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia tudengite ja õppejõududega välitöid põhja-udmurtide ja bessermanide juures.

26. juunil viis Lona Päll Soomaa rahvuspargi külastuskeskuses läbi kohapärimuse salvestamise koolituse tudengitele ja kohalikele elanikele, valmistamaks neid ette Eesti Vabaõhumuuseumi ja Eesti Rahvaluule Arhiivi koostöös korraldatavateks suvisteks välitöödeks.

27. juunil pidas Anu Korb Võrumaal Koke külalismajas toimunud BaltHerNeti suvekoolis “Eestlaste kultuuripärand võõrsil VIII. Fotokogud” ettekande “Venemaa eestlaste isiklikud fotokogud”.

29. juunil pidas Astrid Tuisk ettekande sümposiumil “Kodukujutelmad nõukogude Eestis: kultuuripraktikad ja inimkogemuse ainutus” (Home imagiaries in Soviet Estonia: cultural practices and the singularity of human experience).

10.–13. juulini toimusid kohapärimuse välitööd Kullamaa kihelkonnas, osalesid Mari Sarv ja Eesti Kohapärimuse Keskuse kursant Marek Saumann.

13. juulil esines Mari-Ann Rimmel Rae vallas Jüri raamatukogus Jüri kihelkonna looduslike pühapaikade uuringu teabepäeval. Tutvustati ka raamatut “Vennaste ja vete vald. Nabala kohajutud”, milles on muu kohapärimuse hulgas juttu ka Nabala kandi pühapaikadest.

13.–19. juulini Irimaal Limerickis toimunud 44. Rahvusvahelise traditsioonilise muusika nõukogu (ICTM) maailmakonverentsil esinesid Janika Oras ettekandega “Heritage holders, revivers, and creators. Contemporary roles and processes in Seto traditional singing culture” ja Taive Särg ettekandega “The tune came by itself out from the lyrics. The ways of learning and re-creation of Estonian regilaul in the spontaneous singing tradition of the early 2000s”.

17. ja 18. juulil tegi Risto Järv koos koostöös Piret Pääriga Rahvakultuuri keskusest folkloristlikke välitöid Värskas ja Meremäe vallas.

21. juulil esines Mall Hiemäe Palupõhja Looduskoolis Eestimaa Looduse Fondi puusniidutalgute raames loenguga “Kogukondlikust heinateost eesti rahvapärimeses”.

27.–30. juulini salvestasid Helen Kõmmus ja TLÜ dokumentalistika magistrant Reeli Reinaus Viljandi pärimusmuusikafestivalil õpitubasid ning filmisid kontserdipublikut.

29. juulil viis Janika Oras koos ansambliga Väike Hellero läbi kiigelaulude õpitoa Viljandi Pärimusmuusikafestivalil.

Risto Järv, Mari Sarv

Eesti Kirjandusmuuseumi folkloristika osakonnas

17. märtsil pidas Reet Hiimäe Eesti Folkloorinõukogu korraldatud pärimuskultuuri kogemuspõhisel koolitusel Tallinnas koolituspäeva “Folkloor kui mentaalne enesekaitse”.

25.–30. märtsini osales Liisi Laineste Göttingenis rahvusvahelise etnoloogia- ja folklooriühingu (SIEF) konverentsil “Ways of Dwelling: Crisis – Craft – Creativity” ja pidas digitaalse etnoloogia paneelis “Digitally dwelling: the challenges of digital ethnology and folklore and the methods to overcome them” ettekande “The new visual life of dialogue jokes in Internet memes”.

26.–29. märtsini osales Katre Kikas Saksamaal Göttingenis SIEFi 13. kongressil “Ways of Dwelling: Crisis – Craft – Creativity”, kus pidas ettekande “A story-dwelling miller in the 19th-century Estonia: Märt Siipson and the power of writing”.

14. aprillil andis Mare Kõiva *Novaatori* jaoks intervjuu “Kristlikud lihavõtted ja jänesed – millest selline seos?”

19. aprillil pidas Reet Hiimäe TÜ Pärnu kolledžis ettekande “Turism, rahvausund ja kombestik”.

20.–22. aprillini toimus Minskis rahvusvaheline teaduslik-praktiline konverents “Religioon ja ajalugu”, millest võttis osa Mare Kõiva ettekandega Lilleorust, uuest elulaadist ja religioossest maastikust.

27.–29. aprillini toimus Tartus kultuuriuurijate konverents “Across Borders VII: Cultures in Dialogue”. Peakorraldaja oli Liisi Laineste, osakonda esindasid ettekannetega Mare Kalda (From teaching netiquette to self-presentation: The development of the Be-Like-Bill meme), Liisi Laineste (Metaphors of death and sickness in Estonian school-related conversations), Tõnno Jonuks (Ancient sacrality and modern offerings – comparing contemporary deposits at sacred sites in Finland and Estonia), Anneli Baran (The indefiniteness of terminology on the example of phraseology), Saša Babič (Swearing: Dissolution into nothingness), Piret Voolaid (Contemporary use of proverbs in Estonian and Finnish daily newspapers (Estonian case – proverbs in horoscopes)), Eda Kalmre (Self-created love stories in girls’ culture).

29. aprillil esines Mare Kõiva Vikerraadios ajaloosarja “Eesti lugu” saates “Austraalia eestlased 1”.

1.–31. maini osales osakonna töös Valgevene teadlane Irina Smirnova, kes viibis Eestis teadlasvahetuse projekti raames, mida rahastab Välisministeerium arengu- ja humanitaarabi vahenditest.

1. mail alustas folkloristika osakonnas teaduri ametikohal Saša Babič Mobilitas Pluss järeldoktori kaheaastase projektiga “Traditsioon ja innovatsioon: Folkloori lühivormid tänapäeva kultuurilistes dialoogides” (juhendaja osakonna vanemteadur Piret Voolaid). Projekti eesmärk on analüüsida tänapäeva folkloori lühivorme kui keele olulisi püsiühendeid, uurida nende kasutust ja dünaamikat. Folkloori lühivormid, nt vanasõnad, fraseologismid (sh vandeväljendid, hüüdnimed), mõistatused, naljad kuuluvad argikasutusse ja esinevad tänapäeva meedias, sh internetikommunikatsioonis, nt reklaamides, hariduses, meelelahutuses, ilukirjanduses. Projektis analüüsitakse ja tõlgendatakse lühivormide kasutuseesmärke ja -kontekste, võrreldakse kahe – sloveeni ja eesti – keele ja kultuuri praktikaid.

Lingvistika ja folkloristika kombineeritud meetodeid järgides esitatakse tekstide ja nende kasutuskontekstide süntees ja interpretatsioon kultuurilisel taustal, näidates kahe keele ja kultuuri sarnasusi-erinevusi. Eesti lühivormiuurimise koolkonna tulemusi ja meetodeid rakendatakse võrdlevalt lõunaslaavi ainesel.

Maikuu andis Saša Babič Sloveenia Rahvusraadiote kolm intervjuud folkloori lühivormidest rõhuasetusega vandesõnadel.

5. mail esines Tõnno Jonuks Hertfordshire'i ülikoolis konverentsil “Ritual ‘Litter’ workshop: the heritage of contemporary deposits” ettekandega “Sacred rubbish: cleaning sites of contemporary deposits”.

6. mail esines Mare Kõiva Vikerraadios ajaloosarja “Eesti lugu” saates “Austraalia eestlased 2”.

10.–13. maini toimus Tartus Rahvusvahelise Põllumajandusmuuseumide Assotsiatsiooni (AIMA) XVIII konverents (CIMA XVIII) “Traditions and Change – Sustainable Futures”, mille sektsiooni “Museum education and research” juhatasid Isabel Hughes ja Mare Kõiva.

11. mail tutvustas Mare Kõiva Riigi Infosüsteemi Ameti siseseminaril Tartus arvutikeskseid uurimusi ettekandega “Laisk kõpsib viis päeva...”

12. ja 13. mail võttis Liisi Laineste osa rahvusvahelise huumoriuurijate ühingu (ISHS) tänapäeva huumori seminarist, mille korraldas ISHS president Delia Chiaro Bertinoros, Forli ülikoolis.

13. mail esines Mare Kõiva Vikerraadios ajaloosarja “Eesti lugu” saates “Austraalia eestlased 3”.

1.–30. juunini osalesid osakonna töös Valgevene teadlased Yanina Hrynevich ja Irina Vasilyeva, kes viibisid Eestis teadlasvahetuse projekti raames, mida rahastab Välisministeerium arengu- ja humanitaarabi vahenditest.

8.–10. juunini toimus Šotimaal Edinburghis 11. rahvusvaheline võrdleva mütoloogia aastakonverents “Creatures of the Night: Mythologies of the Otherworld and Its Denizens”, kus esinesid Mare Kõiva ja Andres Kuperjanov ettekandega “Possibilities For The Reconstruction Of The Baltic-Finnic Otherworld”.

8. ja 9. juunil pidas Reet Hiemäe Mustjõel Eesti Folkloorinõukogu üritusel “Päritud väärtuste ööpäev” ettekande “Kirg ja armastus eesti rahvapärimuses”.

9. juunil pidas folkloristika osakonna teadur Saša Babič Ljubljanas toimunud konverentsil “Tehnoloogije mobilnosti med inženirstvom in humanistiko” (Mobiilsustehnikad tehnoloogia ja humanitaaria vahel) ettekande “Traffic metaphors and metaphors in traffic”.

11.–16. juunini osales Tõnno Jonuks Jekaterinburgis konverentsil “The Great Shigir idol in the context of North Eurasia Stone Age art”, kus pidas ettekande “A human figurine from the River Pärnu: dating analogies and representations”.

27. juunil esines Piret Voolaid Tartu Ülikoolis 50. Johannes Voldemar Veski päeval “Keel täis kujundeid” ettekandega “Kujundiloomest eesti mõistatuste alaliikides”.

29. juunist 2. juulini Moskvas korraldatud V rahvusvahelisel interdistsiplinaarsel teaduslik-praktilisel sümposiumil “Meditsiiniantropoloogia ebastabiilses globaliseerivas maailmas” pidas Mare Kõiva ettekande loodusravist ja rahvameditsiinist Eestis ja juhatas koos Marjam Kerimovaga seksiooni “Rahvameditsiin, traditsiooniline meditsiin ja traditsioonilised meditsiinüsteemid meditsiiniantropoloogia fookuses”.

1.–31. juulini osales osakonna töös Valgevene teadlane Aliaksandra Shrubok, kes viibis Eestis teadlasvahetuse projekti raames, mida rahastab Välisministeerium arengu- ja humanitaarabi vahenditest.

3.–6. juulini toimus Udmurdi Vabariigis Iževskis XII Venemaa antropoloogide ja folkloristide kongress. Seksioonis “Etniliste vastasmõtjude uurimise distsipliinidevahelised meetodid” esinesid Mare Kõiva (Huntide valitseja – ülevaade Läänemeresoome materjalist) ja Andres Kuperjanov (Sõel eesti mütoloogias) ning meditsiiniantropoloogia seksioonis Mare Kõiva (Pismennye i ustnye praktiki lechitelei na primere 1980 godov).

10.–14. juulini toimus Kanadas Montrealis Quebeci Ülikoolis Rahvusvahelise Huumor uurimise Seltsi (International Society for Humor Studies = ISHS) 29. aastakonverents (koduleht <https://ishs-2017-montreal.uqam.ca/en/home/>), millest võtsid ettekandega osa folkloristika osakonna vanemteadurid Liisi Laineste (Globalisation and ethnic jokes: A new look on an old tradition) ja Piret Voolaid (Humorous and ironic folk rhetorics about “Estonian national sports”). Montrealis esitleti ka Eestit ja Tallinna järgmise aasta konverentsipaigana.

Teisipäevaseminarid

11. aprillil pidas Katre Kikas ettekande “*Nagu apteeker mürgiga...* Jakob Hurda ja tema korrespondentide moraalsed dilemmad”. 19. sajandi lõpu rahvaluulekogumise aktsioonid

olid osa kaasaegsest avalikkusest – üleskutsed ja aruanded ilmusid ajalehtedes ning igapähele oli võimalik saada ülevaade sellest, kes, kus ja mida on kogunud. Info toimuva kohta jõudis sel viisil ka nendeni, kes rahvaluule kogumist heaks ei kiitnud. Kogumist tajuti katsena taaselustada ebausku ning selles nähti ohtu kogujate moraalsele palgele. Teisalt küsisid ka paljud kogujad ise Hurdalt nõu, kuidas moraalselt küsitavate folklooripaladega toimida. Ettekandes heitis Katre Kikas pilgu sellele, kuidas erinevad osalised neid dilemmasid lahendasid, samuti sellele, mis osa sellest arutelust kuulus avalikku ja mis osa privaatsesse kirjaruumi.

18. aprillil rääkis Aljona Pavlova Valgevene pulmalaulude kujundisüsteemist. Ettekandja analüüsis valgevene pulmakommete peamisi kujundirühmi, keskendudes nende semantikale, sümbolikalale ning funktsioonidele, vaadeldi kujundite regionaalseid iseärasusi.

25. aprillil initsieeris Tatjana Minnijahmetova ametipärimuse praktikumi või töötoa. Töiste tegevuste vahel sooritatavad rituaalid ja muu töökohal aktualiseeruv traditsioon moodustas loomupärase osa organisatsioonikultuurist.

9. mail kõneles Daniel Sävborg: “Vormelid traditsioonilises jutustavas proosas islandi saagade näitel”.

16. mail olid Elo-Hanna Seljamaa ettekande fookuses avalikkuse esindajate arusaamad ja kirjeldused folkloorist ja folkloristikast ning folkloristide võime, soov ja soovimatus neile kujutelmadele ja ootustele – stereotüüpidele – vastata või vastu hakata.

23. mail esines Valgevene Kultuuri, Keele ja Kirjanduse Uurimise Keskuse teadur Irina Smirnova: “Valgevenelased-litviinid Tšernigovi kubermangus: nende uurimise ajalugu XIX ja XX sajandil, poliitilised piirid ja etnograafia”. Kõne all olid etnilised valgevenelased, kes elasid keerulise poliitilise ajaloo territooriumil, mille riigipiirid muutusid korduvalt (Leedu suurvürstiriik, Poola, Vene Impeerium, NSVL).

20. juunil esinesid Iryna Vasilyeva, kes rääkis Valgevene mõistatustest tänapäeval: funktsionaalsus ja transformatsioonid, ja Yanina Hrynevich, kelle ettekanne kandis pealkirja “Paradiisiaed Valgevene moodi” – loovusest plastpudelite taaskasutusel”.

Teadusvahetuse koostööprojekti rahastab Välisministeerium arengu- ja humanitaarabi vahenditest. Toetavad Euroopa Regionaalarengu Fond (Eesti-uuringute Tippkeskus) ja Eesti Teadusagentuur (IUT 22-5).

Asta Niinemets

Tartu Ülikooli eesti ja võrdleva rahvaluule osakonnas

26. ja 27. aprillil pidas Nemanja Radulovic (University of Belgrade) kaks loengut: “Oral-formulaic theory in South Slavic academia: 18–19th centuries” ja “Oral-formulaic theory in South Slavic academia: 20th century”.

2. mail pidas Lõuna-Korea Sogangi Ülikooli professor Seongnae Kim loengu “The Work of Memory: Ritual Laments of the Dead and Korea’s Cheju Massacre”.

15. mail pidas professor Karl Reichl (Bonni Ülikool) loengu “Epics as song. The interplay of words and music in Turkic oral epics”.

2. juunil pidas külalisprofessor Sadhana Naithani (Jawaharlal Nehru Ülikool, New Delhi) loengu “Is Folktale a Hyperlink to Reality?”.

9. juunil etendus konverentsi “Folklorists are Fallible” raames ingliskeelne näidend “Confessions of a Monkey Mind Doctor” mille autorid on teadlased: bioloogia professor Daniel Povinelli (Lafayette ülikool, Louisiana, USA) ja folklorist Brandon Barker (Indiana ülikool, Bloomington, USA). Peaosas mängivad Scott Gremillion and Katryn Schmidt (Lafayette teater, Louisiana, USA).

9. juunil pidas konverentsil “Folklorists are Fallible” plenaarettekande prof Carl Lindahl (Houston, USA): “Folklorists are Fallible: Stumbling into Glory with Richard Dorson and J. D. Suggs”.

10. juunil pidas konverentsil “Folklorists are Fallible” plenaarettekande Karina Lukini (Helsingi, Soome): “When the Field Strikes Back. Unwinding the Past and Contemporary Silences in Folklore Studies”.

16. juunil esilinastus Eesti Rahva Muuseumis Himaalaja legendidel põhinev mängufilm “Dhokbu – kaitsja” (India, 2017). Vaatajate küsimustele vastasid filmi režissöör Dawa Lepcha ning peaosatäitja ja Tartu ülikooli doktorant Kikee D. Bhutia. Linastuse korraldasid Tartu Ülikooli eesti ja võrdleva rahvaluule osakond, Tartu Ülikooli Aasia keskus, Eesti Akadeemiline Usundiloo Selts ja ERM.

Kaitstud magistritöö

Miikael Jekimov kaitses 31. mail magistritööd “Armulaualeib eesti rahvausundis: muistendid nõidusest” (juhendaja professor Ülo Valk, oponent vanemteadur Mare Kalda (Eesti Kirjandusmuuseumi folkloristika osakond)).

Kaitstud bakalaureusetööd

Kristel Anja-Palm kaitses 31. mail bakalaureusetööd “Vallaslapsed ja sugudevahelised suhted Eesti Vabariigis aastatel 1918–1940” (juhendaja vanemteadur Merili Metsvahi, oponent dotsent Tiiu Jaago).

Janika Vaht kaitses 31. mail bakalaureusetööd “Naise ja mehe kujutamine Eesti Rahvaluule Arhiivi kogudes ERA II 271 ja 272 leiduvates seksuaalteemalistes naljandites” (juhendaja vanemteadur Merili Metsvahi, oponent teadur Andreas Kalkun (Eesti Kirjandusmuuseum, ERA)).

Liilia Laaneman